

FUNDACJA
IM. STEFANA BATOREGO

Lobbying i rzecznictwo - synonimy czy antonimy?

Dobre prawo dla fundacji. Jakich regulacji potrzebujemy?

dr hab. Grzegorz Makowski, forumIdei Fundacji im. Stefana Batorego

Forum Darczyńców, Warszawa, 21 czerwiec 2021 r.

Rzeczywistość pozaprawna

- **Najszerza definicja** – lobbying to po prostu... wywieranie wpływu.
- **Przykład jednej z popularnych definicji naukowych:**
lobbying to zestaw środków i czynności podejmowanych przez zespół profesjonalnie reprezentujących grupy interesów poprzez, które wywierają one wpływ na proces decyzyjny.
- **Lobbying z perspektywy organizacji społecznych – definicja Transparency International:**
Jakakolwiek bezpośrednia lub pośrednia forma komunikacji z osobami pełniącymi funkcje publiczne, decydentami lub reprezentantami instytucji publicznych, mająca na celu wywarcie wpływu na proces decyzyjny, podejmowana na rzecz jakiegokolwiek zorganizowanej grupy społecznej (lub jakiegokolwiek podmiotu) albo przez jakąkolwiek zorganizowaną grupę społeczną (lub jakikolwiek podmiot).
- **Definicja prof. M. M. Wiszowatego:**
Zgodne z prawem czynności podejmowane przez zarejestrowanego lobbystę działającego za wynagrodzeniem i w interesie zleceniodawcy lobbyingu, w celu wywarcia korzystnego dla zleceniodawcy wpływu na prawotwórstwo i/lub decyzje organów państwowych, bodź samorządowych i innych.

Rzeczywistość prawna

- **Lobbing w rozumieniu ustawy z 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa:**

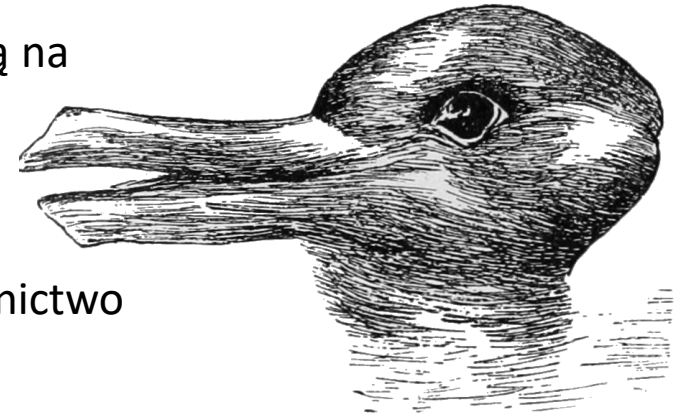
Wg Art. 2 ust. 1 ustawy lobbingiem określono „**każde działanie prowadzone metodami prawnie dozwolonymi zmierzające do wywarcia wpływu na organy władzy publicznej w procesie stanowienia prawa**”. Z kolei w myśl art. 2 ust. 2–3, **lobbingiem zawodowym jest „zarobkowa działalność lobbingowa prowadzona na rzecz osób trzecich w celu uwzględnienia w procesie stanowienia prawa interesów tych osób”**, która „może być wykonywana przez przedsiębiorcę albo przez osobę fizyczną niebędącą przedsiębiorcą na podstawie umowy cywilnoprawnej”.

- **Czy rozróżnienie między lobbingiem a rzecznictwem jest możliwe?**

Jest możliwe – np. na gruncie kanadyjskich przepisów, rozróżnia się też nie tylko rzecznictwo (dialog obywatelski), ale też i dialog społeczny, jako jeszcze inną formę reprezentacji interesów.

- **Czy to ma sens?**

Moim zdaniem NIE. Ale można to ująć tak: **każdy lobbing jest rzecznictwem, ale nie każde rzecznictwo nie jest lobbingiem**. Rzecznictwo to działanie na rzecz zwiększenia świadomości lub przekonania decydentów do określonej idei, celu lub polityki publicznej.

Prawno-instytucjonalne narzędzia lobbingu

- **Ustawa z 2005 r. o działalności lobbingowej w procesie stanowienia prawa**
 - Wady:** pozorna regulacja, paradoksalnie, zamiast sprzyjać transparentnemu lobbingowi może służyć do jego tłumienia.
 - Zalety:** ogólnie pokazała, że lobbing to działalność mieszcząca się w standardach demokratycznych, ustawa wprowadziła kilka rozwiązań ułatwiających orientowanie się w pracach legislacyjnych, wysłuchanie publiczne.
- **Ciała konsultacyjne (rząd, parlament, samorząd)**
 - Wady:** inflacja, większość tych ciał jest bez większego znaczenia.
 - Zalety:** niektóre mają wpływ (np. RDS, RDPP, RDS, RDPP, KWRiST), te które go nie mają bywają cennym źródłem informacji i nawiązywania kontaktów, dlatego warto w nich być.
- **Lobbingu w UE** – proste ramy, bardzo trudna praktyka.
- **Prawo petycji** – czyli jak podstawowe prawa obywatelskie mogą być instrumentem lobbingu - skarga, wniosek, petycja, wysłuchanie publiczne.

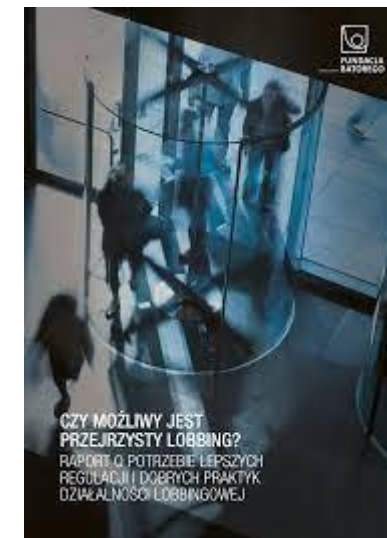
Lobbing nasz obywatelski – kilka pozytywnych przykładów

- **Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie** – moment polityczny, ogromny długi wysiłek wielu organizacji, duże znaczenie prof. Jerzego Hausnera i całego jego zespołu.
- **Zbiórki publiczne** – partner po stronie rządu (Michał Boni) i „lider tematu” po stronie społecznej (Ewa Kulik-Bielińska), duża mobilizacja (nie tylko organizacji „zbiórkowych”).
- **Projekt ustawy o jawności życia publicznego** – w obalenie tego projektu zaangażowało się wiele organizacji, wyszliśmy też poza swoje środowisko – przedsiębiorcy, związki (rzadki moment), samorządy, media, eksperci oni także sprzeciwiali się tej inicjatywie.
- **Citizens, Equality, Rights and Values programme (CERV)** – trochę szczęścia, determinacja Fundacji Batorego i wielu innych organizacji osób z całej Europy, wsparcie niektórych europejskich organizacji parasolowych (innych sprzeciw), dyplomacja.

Kilka źródeł wiedzy o lobbingu

- **Marcin M. Wiszowaty**, Regulacja prawna lobbingu na świecie...
- **Grzegorz Makowski**, Czy możliwy jest przejrzysty lobbing?
- <https://www.transparency.org/en/publications/lobbying-in-europe>
- <https://jawnylobbing.pl/>

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
the global coalition against corruption

FUNDACJA
IM. STEFANA BATOREGO

Dziękuję za uwagę!

gmakowski@batory.org.pl

www.batory.org.pl